

Dokumenttitehtävä imperialismista. YO-s2012

Oheisena on kolme sitaattia imperialismista.

”Yksinoikeus Amerikan siirtokuntien kanssa käytävään ulkomaankauppaan on tähän asti ollut tärkein, tai oikeammin ehkä ainoa päämäärä ja syy sille, että Iso-Britannia pitää näitä siirtokuntia

hallinnassaan. – – Viimeksi käyty sota, joka käytiin vain ja ainoastaan siirtokuntien puolesta, maksoi Isolle-Britannialle – – ylöspäin 90 miljoonaa puntaa. – – Sodan tavoitteeksi uskoteltiin kotimaan teollisuustuotannon edistäminen ja ulkomaankaupan kasvattaminen. Todellisuudessa se on vain lisännyt kauppiaiden voitto-osuuksia. – – Nykyisellään ei tästä siirtokuntien hallinnasta koidu Isolle-Britannialle muuta kuin tappioita.”

Adam Smith, Kansojen varallisuus (The Wealth of Nations, 1776; suom. Toivo T. Kaila 1933)

Ota Valkoisen miehen taakka:

Pois poikasi parhaimmat
kotimaastaan laita ja heistä
tee vankeisi palvelijat,
jotka ikeen alla raataa
eestä heimojen villien,
väen äskenvoitettun, jörön,
puoleksi lasten, puoleksi pirujen.

Ota Valkoisen miehen taakka,

peri palkkansa ainainen:
Sinun holhottavaisi moite,
vihan kauna myrkyllisen,
Surkea valitus laumain,
jotka (vaivoin!) valoon veit:
”Miksi pimeytemme poistit,
vapaiksi meidät teit?”

Rudyard Kipling, Valkoisen miehen taakka (The White Man´s Burden, 1899; suom. Antero Manninen 1976)

”Jos olisi annettava mahdollisimman lyhyt määritelmä imperialismista, niin pitäisi sanoa, että imperialismi on kapitalismin monopolistinen vaihe. – – Imperialismi on kapitalismia sillä kehitysasteella, jolloin on muodostunut monopolien ja finanssipääoman herruus, pääoman vienti saanut huomattavan merkityksen, kansainväliset trustit aloittaneet maailman jakamisen ja maapallon koko alueen jakaminen suurimpien kapitalististen maiden kesken on päättynyt. – – imperialismille on oleellista muutamien suurvaltojen kilpataistelu hegemoniasta, ts. pyrkimys maiden valtaukseseen, ei siinä määrin suorastaan itseään varten kuin vastustajan heikentämiseksi ja sen hegemonian järkyttämiseksi.”

Vladimir I. Lenin, Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe (1916)

a) Vertaile tekstien näkemyksiä imperialismin eduista ja haitoista. (4 p.)

b) Millaisia konflikteja ja jännitteitä imperialistinen politiikka aiheutti 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa? (5 p.)